

**CONSIDERACIONS DE CCOO
DE CATALUNYA AL DOCUMENT
DE BASES PER A LA LLEI
D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA.
UNA LLEI DE PAÍS**

CONSIDERACIONS DE CCOO DE CATALUNYA AL DOCUMENT DE BASES PER A LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA. UNA LLEI DE PAÍS

Introducció

La necessitat d'una Llei d'Educació de Catalunya té sentit, amb un any escàs de la vigència de la LOE, si desenvolupa i concreta, en primer lloc, mesures que milloren la cohesió social, compensa favorablement les diferències socials, econòmiques i culturals de les famílies de la població escolar i, per tant, avança en la superació de la dualització actual en dues xarxes escolars. I, en segon lloc, si estableix disposicions i actuacions que permetin més qualitat educativa i més educació al llarg de la vida de les persones amb l'objectiu d'aconseguir millors resultats acadèmics i més qualitat formativa, així com el màxim desenvolupament personal, intel·lectual, social i emocional.

La possibilitat de disposar d'una Llei d'Educació de Catalunya es contempla en l'Estatut de Catalunya i és un acord del Pacte Nacional per a l'Educació, per la qual cosa considerem, atès l'ampli consens que aquest va representar, que la Llei s'ha de fonamentar i recollir els continguts establerts en aquest. Per això, és inadmissible trobar en les Bases proposades contràries al contingut del propi Pacte.

El document de "Bases" assenyala, encertadament, punts conflictius del nostre sistema educatiu que cal abordar, però CCOO de Catalunya considera insuficient, parcial i interessat el diagnòstic que se'n fa de la situació educativa de Catalunya, atès que no exposa els problemes que es deriven dels aspectes estructurals del nostre sistema educatiu com, entre d'altres, les deficientes polítiques de programació i planificació escolar i d'admissió de l'alumnat, les insuficients propostes d'ordenació educativa adients a la realitat de tot el territori, la desfasada organització dels centres i del treball dels professionals de l'educació que permeti abordar la pluralitat de reptes escolars, el retrocés en el progrés de la inclusió educativa i escolar, la manca de criteris i normativa que garanteixi la coordinació dels centres educatius i els serveis educatius i socials de les administracions locals, la insuficient inversió pressupostària d'aquests darrers anys, en especial dels governs de Convergència i Unió, etc. En la diagnosi tampoc apareix una valoració rigorosa sobre les causes que provoquen els desajustaments que el propi document assenyala. Al contrari, l'anàlisi únicament descriu parcialment aquells aspectes que condueixen a centrar-se en propostes de gestió tecnocràtica dels centres i evita, per tant, la responsabilitat de l'administració en impulsar polítiques educatives globals, generals i equitatives.

En aquest sentit, trobem erroni i perillós la idea que traspua el document de Bases de que la incorporació d'estrangers és l'element fonamental en "el comportament i rendiment de la institució escolar", atès que, en realitat, la incorporació considerable de persones novingudes el que ha fet és posar molt més de manifest els problemes estructurals i la insuficient planificació del Departament d'Educació perquè el sistema educatiu atengui adequadament la diversitat de tot l'alumnat.

CCOO de Catalunya manifesta el seu desacord del procés d'elaboració de la proposta de Llei i del debat de les Bases que impulsa el Departament d'Educació perquè el redactat

d'aquestes és incoherent i contradictori, l'organització del debat és poc participatiu i amaga el text de l'articulat de la pròpia Llei, la qual cosa dificulta que existeixin els suficients consensos socials i de la comunitat educativa que possibiliti una legislació veritablement de país i de continuïtat en el temps. Des d'aquesta perspectiva, considerem que totes les proposicions relatives a les condicions de treball dels professionals dels centres s'han de negociar amb els representants sindicals d'aquests.

CCOO vol una Llei útil

És imprescindible que la Llei d'Educació de Catalunya amplii nous drets d'educació i abordi tots aquells aspectes relatius a l'educació en el temps del lleure amb l'objectiu que infants i adolescents gaudeixin de les possibilitats educatives i de socialització que es produeixen en ciutats i barris més enllà dels centres escolars. Més encara, quan l'accés o no a aquestes activitats educatives són causa de diferències socials i culturals de l'alumnat, és indispensable garantir la igualtat d'oportunitats d'accés dels nois i noies a l'educació en el lleure, en especial dels més desfavorits

La Llei ha de permetre establir els criteris i posar les bases que permetin aprofundir en els aspectes més nuclears de la LOE com ara, entre d'altres, l'equitat que garanteixi el dret de l'educació i l'accés a aquesta en condicions d'igualtat, la gratuïtat real de l'ensenyament, una adequada i equilibrada distribució entre els centres escolars de l'alumnat amb necessitat educatives específiques i la flexibilitat i recursos imprescindibles perquè sigui efectiva una educació inclusiva que garanteixi que tothom assoleixi en el major grau possible els objectius personals i acadèmics establerts en l'ensenyament corresponen.

De la mateixa manera, ha de permetre el desenvolupament acurat dels continguts més significatius del Pacte Nacional per a l'Educació (PNE), sobre tot en el desplegament del servei públic educatiu que asseguri la igualtat en drets i obligacions dels centres públics i privats concertats que el configuren perquè l'educació escolar sigui accessible per tothom en condicions d'igualtat d'oportunitats i sense cap tipus de discriminació i selecció de l'alumnat, desplegar els contractes programa amb els centres privats com l'instrument que permeti la gratuïtat, la coresponsabilitat en l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i la millora de les condicions educatives i de treball de centres i professorat per donar resposta a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat. En conseqüència, les propostes de programació i regulació educativa s'han de referir als centres públics i privats concertats perquè garanteixin la bona qualitat del servei públic d'educació i no limitar-se, com fan les Bases, a regular exclusivament els centres públics.

La Llei ha d'establir la responsabilitat de les administracions públiques, sobre tot del Departament d'Educació, en la planificació i programació general del sistema educatiu català no universitari que senyali criteris i propostes de coresponsabilització dels governs locals en les polítiques educatives i promoció, al mateix temps, el protagonisme de les entitats i institucions socials i educatives del territori, de tal manera que permeti la flexibilització educativa en funció de les característiques territorials. Per això, la Llei ha d'introduir criteris que possibilitin la gestió territorial i col·lectiva dels centres i ha d'introduir el treball en xarxa entre distints centres educatius i entre aquests i els serveis socials i

educatius territorials. En aquest sentit, la Llei ha de situar i constituir el marc polític i educatiu perquè es desenvolupin els distints projectes educatius de ciutat i/o població

El text de la Llei ha de fer una aposta clara i decidida per una educació laica i basada en la coeducació i la inclusió educativa.

La Llei ha d'implantar mesures que millorin les condicions de l'organització del treball dels centres i dels propis professionals i, al mateix temps, promoció realment i efectivament la participació de les famílies en la dinàmica dels centres i la col·laboració d'aquests i els distints professionals en l'educació d'infants i joves.

Finalment, la Llei ha de ser una oportunitat per reformar a fons l'estructura del Departament d'Educació perquè es produeixi una major descentralització i autonomia dels serveis en el territori, tant en temes de gestió com de planificació perquè els suports educatius i administratius s'ajusten a la realitat dels centres.

Bases de la Llei

1.El servei públic educatiu

Entenem que el sistema educatiu és un instrument bàsic i fonamental per l'equitat, la cohesió social, la igualtat d'oportunitats, així com una eina per al desenvolupament integral d'infants i joves. Així, doncs, no es pot referir, com fa el document reiteradament, a la provisió de serveis als usuaris perquè l'educació està implicada en la transformació de la societat. Per CCOO això comporta l'existència d'un servei públic d'educació, constituït per tots els centres sostinguts amb fons públics, que permeti satisfer aquests objectius i compromisos socials. Per aquesta raó, considerem, tal com senyala el PNE, que tots els centres que configuren el servei públic d'educació comparteixen la mateixa responsabilitat social i estan sotmesos als mateixos drets i deures a l'hora d'afrontar els reptes socials i educatius de la societat catalana.

Des d'aquesta perspectiva, veiem necessari que la Llei d'Educació de Catalunya, tal com expressa el Pacte, aprofundeixi i estableixi criteris i mesures que desenvolupin els contractes programa amb els centres privats concertats com l'instrument que ha de permetre la gratuïtat real de l'ensenyament obligatori, la distribució equitativa de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, la igualtat d'oportunitats, sense cap tipus de selecció i discriminació, en l'accés i resultats educatius i, al mateix temps, "permeti al Departament d'Educació singularitzar la dotació de recursos a cada centre, d'acord amb les necessitats de l'alumnat i de l'entorn on es troba ubicat".

Per tots aquests principis, és fonamental que la programació i planificació de l'oferta educativa la Generalitat garanteixi l'existència de places públiques suficients en els distints nivells educatius, sobre tot, en les zones de nova creació i que l'ampliació de noves places corrin a càrrec de centres de titularitat pública i que per tant la iniciativa de creació i gestió dels nous centres siguin responsabilitat de la Generalitat de Catalunya.

En tot cas, CCOO considera que, encara que en algunes dinàmiques residencials puntuals i detectades en zones urbanes grans “marquen la tendència a escolaritzar en les mateixes escoles els alumnes amb més dificultats” i a que els resultats educatius d’aquests no siguin els idonis, no està d’acord en “estimular” la creació de nous centres privats concertats amb recursos públics i/o amb concessió de sol públics i no justifica establir una tercera tipologia de centres de titularitat pública amb la gestió indirecta de fundacions i altres organismes de caràcter privat. Cal aprofundir amb altres possibilitats, com ara, per exemple, reforçar el paper dels poders públics en els processos de matriculació, especialment de les Administracions locals, i en atorgar una dimensió territorial a aquests processos per assegurar una distribució equilibrada de l’alumnat amb necessitat educatives específiques; i també en oferir més recursos específics i especialitzats als centres i territoris que més ho requereixen.

2. Planificació i territori

La planificació de l’oferta educativa, per garantir el dret a l’educació és responsabilitat de l’Administració educativa. En el marc del territori s’ha d’assegurar aquesta planificació sobre la base de mecanismes de participació de la comunitat educativa i amb criteris de coresponsabilitat amb les administracions locals. Així, doncs, ha de quedar clar, cosa que les Bases no fan, que els titulars dels centres privats no són agents de planificació, encara que poden ser consultats. La planificació es basarà en l’oferta pública actual i la seva ampliació, tot considerant l’oferta privada concertada existent, especialment la que forma part del servei públic d’educació. Per això, no compartim la proposta del document de Bases de que l’administració hagi d’estimular la prestació privada del servei educatiu, atès que s’ha de garantir que hi hagi oferta suficient de places en el sector públic.

Els concerts educatius i els contractes programa han de ser instrument per garantir a tothom que l’educació arriba a tota la ciutadania en condicions d’igualtat i equitat i amb garantia de gratuïtat total per tal d’establir el servei públic d’educació. Per això, perquè es garantitzi el dret a l’educació en igualtat d’oportunitats és imprescindible que les administracions públiques assumeixin la seva responsabilitat sobre els centres del que són titulars aportant, sobre tot, els recursos necessaris i promocionant la seva centralitat com referent de qualitat del conjunt del sistema educatiu.

La proposta d’establir zones educatives com a unitat de planificació, programació i prestació de serveis creiem que cal desenvolupar-la per garantir que les zones siguin un autèntic instrument per gestionar en i des de la proximitat els afers educatius. La responsabilitat planificadora de les administracions i la implicació dels agents educatius del territori han de ser instrument perquè les decisions s’ajustin millor a la realitat i es millori la innovació en els centres. Des d’aquesta perspectiva, la planificació educativa, en aquest marc territorial i d’implicació de diverses administracions i de cooperació de determinats agents econòmics i socials, ha de se la base per la planificació i per dissenyar l’oferta de llocs escolars i equipaments escolars.

Des d’aquesta perspectiva, la Llei ha d’introduir competències en les comissions d’escolarització u òrgans similars amb capacitat per reordenar, distribuir i garantir el funcionament equilibrat de tots els centres d’un territori que presten el servi públic

d'educació per evitar la segregació escolar i potenciar al màxim els elements d'equitat, cohesió social i excel·lència educativa per tothom.

3. Gestió democràtica i Autonomia de centres

Per CCOO, una gestió democràtica i eficaç dels centres educatius basada en la participació de tota la comunitat educativa i una autonomia de centres que possibiliti una acció adaptada a cada realitat social i territorial són elements necessaris per la prestació d'un servei educatiu de qualitat. Tots els centres educatius d'un servei públic d'educació han de tenir en el seu funcionament aquest criteri per garantir eficàcia i eficiència educativa. Per això, trobem a faltar en el document de Bases la definició d'un model de centre educatiu basat en la participació de la comunitat educativa i en la concepció del centre educatiu com a unitat per l'aprenentatge i per la pràctica de la convivència democràtica.

El document de bases contraposa l'organització rígida i uniformadora dels centres públics amb la "més alta capacitat d'autoorganització que demostren els centres privats concertats". No acceptem que el model d'autonomia i organització a imitar sigui el dels centres privats concertats. Aquests,ensem, que en general, han de millorar els seus mecanismes de participació i gestió, d'implicació en el territori i de coresponsabilitat social, així com en la transparència de la seva dinàmica i gestió democràtica. La flexibilitat, la participació i la democràcia han de ser trets definitoris de tots els centres públics i privats concertats que configuren el servei públic d'educació amb l'objectiu d'aprofitar les potencialitats educatives i organitzatives que hi són presents en els centres per contribuir a la cohesió social, a la bona convivència i a la qualitat educativa que garanteixi l'èxit educatiu de tot l'alumnat, amb independència de la seva cultura, pensament o extracció social. Per això, la Llei ha de definir el model de centre que configura el servei públic educatiu en els termes establerts anteriorment.

Famílies d'alumnat i professorat i altres professionals, cadascú des de la seva perspectiva i competència, han de disposar d'instruments per participar, construir i desenvolupar el projecte educatiu del seu centre. En aquest marc participatiu, s'ha d'ubicar el necessari exercici del lideratge directiu com element essencial pel desenvolupament i millora dels centres. CCOO coincideix en algunes qüestions expressades en les Bases sobre la necessitat que les direccions exerceixin les seves funcions de manera més professional. Per això, la direcció i els equips directius, per poder liderar un projecte, precisen d'estabilitat, competència professional, autonomia per gestionar amb eficàcia i fluïdesa, condicions de treball i incentius ajustats a les responsabilitats exigides.

En aquest sentit, considerem la legitimitat adquirida en el procés de selecció de la direcció, la capacitació per al lideratge dels equips de gestió i organització, la formació permanent i l'avaluació com a instruments necessaris per exercir la direcció amb eficàcia.

No entenem la professionalització com una diferència de condicions ni l'establiment d'un cos professional diferent a la de la resta del professorat. Defensem un model de gestió i directiu més professional basat en la participació, la capacitació, els estímuls professionals i l'avaluació, vinculat a les funcions pedagògiques i educatives i docents. En aquest marc,

l'autonomia de centres que propugnem ha de respondre a projectes educatius acordats i elaborats democràticament i on, tant la comunitat educativa del centres com les administracions i, en el seu cas, altres agents educatius assumeixin de forma responsable i compartida cadascú les seus compromisos. Els projectes directius han de respondre a aquests projectes educatius. La transparència, el rendiment de comptes i l'avaluació han de ser les condicions per exercir una autonomia que sigui instrument de millora.

En definitiva, entenem que la llei ha de desenvolupar un concepte d'autonomia educativa de centres vàlid per tots els centres que prestin del servei públic d'educació. Ha de desenvolupar un model directiu i de gestió de centres professional i eficaç on la practica de la participació democràtica sigui fonament del seu funcionament. S'han d'establir mecanismes per la participació de les famílies i l'alumnat que permetin un veritable compromís amb l'elaboració i el desenvolupament dels objectius educatius acordats.

4. Avaluació

CCOO està d'acord que es desenvolupin projectes d'avaluació seriosos i rigorosos que facilitin a l'administració i als centres orientacions en la presa de decisions per millorar el sistema. Avaluacions que han d'incloure els processos educatius de centres i aules i de les actituds i comportaments de tota la comunitat educativa. En aquest context, és important que la realització dels esmentats projectes d'avaluació serveixin perquè el sistema educatiu i el seus agents, en que també es troba l'administració, donin comptes a la societat. Des d'aquesta perspectiva, és sorprenen i criticable que les Bases posen l'accent fonamental de l'avaluació en la necessària adaptació continua del currículum i la lliguen quasi exclusivament a l'existència de l'autonomia de centres, quan l'avaluació, en el sentit que hem exposat, sempre és necessària i imprescindible. D'aquest plantejament, és fàcil deduir que l'avaluació no té la dimensió formativa que li és consubstancial, sinó que està més relacionada amb la desconfiança de l'administració en les dinàmiques dels centres perquè puguin fer un mal ús de la seva autonomia.

Per aquestes raons, CCOO considera que el projecte d'avaluació del sistema educatiu que s'ha d'impulsar i aplicar ha de tenir molts nivells, interrelacionats entre sí, en el que, entre altres elements, han de constar els contextos socioculturals de l'alumnat i de l'entorn dels centres, les polítiques educatives dels poders públics, els recursos que tenen els centres, els processos i dinàmica dels centres i de les aules, dels resultats acadèmics i processos de l'alumnat, de les actituds i valoracions dels distints sectors de la comunitat educativa (professorat, famílies, alumnes,..). És en aquests context on considerem l'avaluació de la funció docent i d'altres professionals com part rellevant del procés educatiu.

En aquesta línia, l'avaluació ha de proporcionar, sobre tot als centres i els seus professionals, informacions que ajudin a comprendre els factors que influeixen en la qualitat dels ensenyaments dels distints nivells educatius. Per tant, s'han de debatre públicament i consultar els models a impulsar perquè la interpretació dels resultats no siguin parcials, interessats i esbiaixats, sinó que les valoracions siguin el més equilibradament possibles. en el sentit, per exemple, que es valori el més equilibradament possible si l'explicació d'aquests es conseqüència del disseny i planificació de les polítiques educatives o de la seva aplicació; la importància dels contextos socioculturals, la

manca de recursos, la falta d'interès de les famílies o altres en els problemes que apareixen en els centres. Cal evitar explicacions unilaterals dels resultats de l'avaluació com sembla inferir-se de bona part del plantejament que s'expressa en les Bases per a la Llei d'Educació.

5. Professionals de l'educació.

Els requeriments professionals per exercir amb qualitat la professió docent i els suports educatius actuals i nous són cada vegada més complexos. El document de Bases expressa la voluntat de que la llei intervingui en la caracterització de la funció docent. Expressa que vol intervenir, sense definir com, en la formació inicial, en la formació permanent lligada a objectius de centre, en la incidència d'aquesta en la carrera docent, en la promoció professional i en les funcions dels professionals de suports i assessorament. En aquest sentit, CCOO considera que en tots els temes relatius a l'exercici i promoció professional actuarà amb l'objectiu de millorar l'activitat professional dels distints treballadors i treballadores que intervenen en els centres educatius. Per això, per CCOO és urgent:

- La modificació de la formació inicial en el marc de la reforma universitària europea i amb un fort component de pràctica docent.
- Una nova formació permanent relacionada amb la practica docent i les dinàmiques dels centres que incorpori processos d'innovació i de recerca. Aquesta formació ha de realitzar-se en l'horari laboral.
- Millora de les condicions laborals, de l'organització del treball i de la salut laboral.
- Establir mecanismes per la promoció professional horitzontal
- Mesures pel reconeixement social de la funció educativa i dels seus professionals.

Però no es pot emprendre cap canvi substancial en el sistema educatiu sense tenir present l'opinió i les propostes del professionals implicats. Encara més, és necessari la complicitat i l'entusiasme del professorat per garantir que les innovacions arribin a bon port i perquè la legislació siguin motor de la millora educativa i organitzativa. En aquest sentit, es indispensable que les propostes que afecten a les condicions de treball del professorat i altres professionals siguin fruit de la negociació de les organitzacions sindicals representatives.

Ens preocupa especialment algunes afirmacions del document de Bases:

- L'establiment d'una carrera professional. La promoció professional vinculada a aspectes de recerca, innovació, formació i avaluació la considerem positiva i necessària. Però exigim el compliment d'allò que s'explicita en el pacte: ha d'haver una negociació que garanteixi la equitat de la propostes i una regulació positiva pels treballadors i per la millora de docència.
- La proposta de que la funció directiva tingui condicions de treball considerablement diferenciades de la funció docent, CCOO considera que les propostes que es desenvolupin en aquest sentit no han de donar lloc a cossos diferenciats i/o a una desvinculació de les direccions de l'activitat docent i/o d'intervenció.

- Les propostes de creació de cossos docents propis de Catalunya o d'altres agrupacions de funcionaris sense contrastar l'abast, viabilitat i continguts d'una mesura tan agosarada.

CCOO seguim insistint en el reconeixement i caracterització de les funcions educatives d'altres treballadors i treballadores que estan relacionats directament amb la pràctica educativa. L'increment de perfils professionals produïts darrerament en l'educació exigeix urgentment la seva regulació que garanteixi titulacions adequades, formació per ajustar-se a les noves necessitats i la millora de les seves condicions de treball. Aquestes millores han de constar en la Llei i considerar, entre altres, les persones educadores, tècniques d'educació infantil, monitores, veïladores, auxiliars, integradores socials... En aquest marc també s'han d'abordar les funcions i la millora de les condicions de treball dels professionals dels serveis educatius. CCOO vol manifestar el seu desacord en l'externalització de determinats serveis educatius perquè ha comportat una precarització considerable de persones auxiliars d'educació contractades i on la seva qualitat educativa depèn més del voluntarisme de les persones que d'una regulació adequada. Per això, exigim que la Llei estableixi que l'atenció educativa de l'alumnat es realitzi des de serveis públics i es garanteixi, en tot cas, bones condicions laborals i de treball.

En el marc del desenvolupament dels contractes programa i la creació del servei públic educatiu és urgent avançar en la confluència de condicions de treball i exigències professionals per tots els treballadors i treballadores que presten el servei públic d'educació.

6. L'ordenació i planificació dels ensenyaments educatius i escolars de 0 a 18 anys

S'ha de reconèixer que l'educació escolar segueix sent, encara avui, l'instrument més potent de la societat perquè els infants i joves adquireixin un desenvolupament personal i un bon nivell de formació cultural. Tot i això, no podem ignorar que és necessari i urgent revisar i introduir alguns elements que millorin la qualitat del sistema educatiu. En aquest apartat sols s'emfasitzarà en tres aspectes que considerem importants per la seva importància i per la nul·la o insuficient tractament que es realitza en les Bases.

a) L'educació infantil de la petita infància de 0-3 anys

L'educació de 0-3 és molt absent al document, tret de les referències a l'extensió de l'escolarització al primer cicle de l'educació infantil en el marc del suport a iniciatives socials.

L'existència de serveis educatius d'atenció a la infantesa ve requerida pel dret universal a l'educació de totes les persones tinguin l'edat que tinguin i perquè el desenvolupament afectiu, social, físic i intel·lectual dels infants sigui el més harmònic possible. En aquesta mateixa dimensió, els canvis socials que s'han produït darrerament, sobre tot, en relació a

les distintes tipologies i noves formes organitzatives de les famílies, l'increment de dones que accedeixen al món del treball requereix que, a més de la primordial estructura educativa familiar en l'educació dels infants, existeixin altres contextos de desenvolupament de la petita infància perquè el creixement personal, social i afectiu d'aquesta es pugui realitzar amb igualtat d'oportunitat per tots els nens i nenes.

Aquesta situació implica que la Llei d'Educació de Catalunya ha d'establir criteris i bases perquè el Departament d'Educació garanteixi un increment considerable de serveis educatius plurals d'atenció a la petita infància, en especial de places públiques d'escoles bressol o llars d'infants. Per això, la pròpia Llei ha d'explicitar que la Conselleria d'Educació efectui la programació i coordinació educativa de les distintes ofertes existents i estableixi els criteris dels convenis que realitzarà, sobre tot, amb els governs locals i altres entitats per la creació de noves places que permetin progressivament satisfer la demanda real de la població. En aquest sentit, convé que s'explicitin uns mínims criteris i indicadors que assegurin el caràcter social i educatiu i la qualitat educativa dels distints serveis educatius adreçats a la petita infància.

b) Educació inclusiva

L'educació, i en conseqüència els centres de tots els nivells educatius, ha de ser inclusiva perquè tot l'alumnat es vegi reconegut en la seva diversitat i pugui assolir els objectius personals, socials i acadèmics que estan plantejats en els distints ensenyaments en el major grau possible. Sols l'aplicació d'aquest principi pot garantir la igualtat d'oportunitats per desenvolupar el dret a l'educació i per garantir el creixement personal, afectiu i social de totes les persones siguin quines siguin les seves condicions personals, de risc social o discriminació cultural. Per aquesta raó, CCOO considera inadmissible que les esmentades Bases no abordin el tema com una de les qüestions nuclears de tot sistema educatiu. En aquest sentit, és fonamental realitzar una avaluació de les actuacions desenvolupades fins ara en que s'expliciti la seva contribució o no a l'escola inclusiva, sobre tot quan es tenen dubtes raonables que l'existència de més de cent Unitats de Suport a l'Educació Especial (USEE) en els centres ordinaris (CO) no estan col·laborant a una veritable integració, excepte en determinades experiències. Cal analitzar perquè hi ha la percepció que no s'ha incrementat l'escolarització d'alumnes amb discapacitat en centres ordinaris i creixen els que estan en els Centres d'Educació Especial (CEE).

Des d'aquesta perspectiva, la possible Llei ha de fer propostes clares i concretes i no es quedi en declaracions generalistes, sinó que s'expliciti quines finalitats i resultats es volen aconseguir perquè puguin ser avaluats, quines estratègies s'empraran per anar avançant, quins recursos es destinaran, etc. De no ser així, es molt probable que es generin, com element dominant, sistemes paral·leles d'escolarització per l'alumnat amb discapacitat, de risc social i discriminació social i cultural com sembla que passarà, entre altres, amb les aules específiques per persones immigrants que impulsa el Departament. Per aquestes raons, CCOO de Catalunya proposa, com a indispensable, que la Llei estableixi els criteris i elements bàsics que ha de comportar una educació per tothom i els aspectes nuclears per desenvolupar una educació veritable d'atenció a la diversitat com el paraigües que empari i doni sentit a tots els plans impulsats pel Departament.

Cal facilitar els recursos en termes de mestres i professorat de suport als centres, d'acord amb un projecte clarament inclusiu i no establint, com norma, la creació d'estructures

específiques estables i inamovibles com poden ser les USEE. És important avançar en que els CEE realitzin un rol de centres de recursos i suport als centres ordinaris i al seu professorat. També convé no incrementar tipologies de serveis educatius específics, sinó que els generalistes actuals intervinguin i s'especialitzin en l'alumnat amb necessitats educatives especials. És fonamental definir un currículum obert i flexible organitzat al voltant de les competències bàsiques i d'avaluació basada en el progrés global de l'alumnat en relació a aquestes.

c) Ensenyaments postobligatoris

Compartim, tal com diuen les Bases, que cal "millorar i ampliar" els ensenyaments postobligatoris, no només per "millorar la competitivitat de la nostra economia", sinó, fonamentalment per garantir a totes les persones una inserció plena i satisfactòria que millori la seva inserció social i creixement personal. Però, no compartim que el seu dèficit actual sigui només conseqüència de "l'elevat fracàs" i de "l'abandonament prematur". CCOO considera que les causes són més estructurals en les que l'Administració té les seves responsabilitats, entre les que volem remarcar: la manca d'iniciatives per prestigiar socialment aquests estudis, sobre tot, la Formació Professional i determinats ensenyaments artístics; l'absència de programes integrals d'informació i orientació acadèmica i professional i d'estructures estables i especialitzades en els instituts; la manca o absència de beques salaris o ajuts retornables; la poca flexibilitat dels ensenyaments postobligatoris; la insuficient interrelació entre els distints ensenyaments postobligatoris entre ells i entre aquests i la formació continua i ocupacional i els ensenyaments universitaris; la desresponsabilització en la planificació i desenvolupament dels centres integrats de formació professional; etc

Per això, la Llei ha de plantejar mesures concretes que abordin els aspectes explicitats i que materialitzi propostes on quedi palès que l'educació bàsica, i també l'ensenyament, s'ampliï al llarg de tota la vida en el que estan presents la formació formal, informal i no formal i en la que han d'intervenir distints agents socials i institucions. Tot i això, els poders públics, i la Llei ho ha de contemplar, han d'impulsar polítiques amb proposicions relatives a l'educació al llarg de la vida i dels ensenyaments postobligatoris, entre les que CCOO destaca: assolir els objectius de l'estratègia de Lisboa pel 2010; impulsar els Programes de Qualificació Professional Inicial suficients; sistema d'informació i orientació professional integrat en els distints nivells educatius; flexibilitat en els distints ensenyaments perquè s'ajustin a les necessitats de l'alumnat i, al mateix temps, permeti l'ensenyament no presencial o semipresencial; sistemes de beca salari i retornables; projecte d'educació de les persones adultes adaptades a la realitat social i personal de la ciutadania que ho requereix; impulsar acords amb els agents socials per garantir la formació dels treballadors en actiu i assegurar una bona formació en els llocs de treball; acordar amb les universitat el reconeixement dels estudis cursats en l'ensenyament postobligatori; etc

7. Famílies, educació i altres entorns educatius

El document de Bases és superficial i insuficient en relació a l'anàlisi i proposta de la intervenció i participació de les famílies en l'educació. En certs moments sembla donar cobertura a una concepció clientelar de la relació de les famílies amb el centres.

Els canvis que experimenten avui les estructures familiars i socials tenen una incidència important sobre l'acció educativa de les famílies. Estem davant d'una certa desorientació en la intervenció educativa de les famílies respecte als seus fills i filles. Els canvis de rol produïts per les noves realitats socials i familiars configuren espais amb dificultats per l'atenció a joves i infants, tot i els esforços de pares i mares, i, a la vegada, es configuren nous espais socials d'intervenció educativa en infants i joves. Per això, la Llei no pot deixar de plantejar propostes per al desenvolupament de drets i deures de les famílies respecte als seus compromisos educatius en relació a les dinàmiques escolars i establir orientacions i mesures de suport i assessorament que potenciïn una actuació educativa coherent vers l'alumnat i vers la participació als processos educatius escolars.

Les administracions han de generar polítiques de família que afavoreixin la conciliació de la vida laboral i personal, la implicació de les famílies en les tasques educatives, la participació en els centres escolars, el coneixement i la valoració positiva de la funció educativa del professorat i dels centres educatius.

En les àmbits del lleure educatiu, de les activitats complementàries i d'altres serveis escolars i extra escolars, es donen una part important de la desigualtat educatives. Per avançar en una educació compensadora de desigualtats i que garanteixi equitat i èxit educatiu per tothom la Llei ha d'establir regulacions per aconseguir qualitat i garanties d'accés a aquests serveis educatius i de lleure per assegurar la igualtat d'oportunitats en aquests àmbits. En aquesta línia, la Llei també ha d'establir i potenciar les intervencions i actuacions perquè les administracions afavoreixin la funció i la coresponsabilitat educativa d'altres agents educadors, mitjans de comunicació, món del treball i l'empresa.

Es lamentable i inacceptable que les Bases no abordi en cap moment aquesta temàtica.

8. El finançament

La Llei ha d'establir un compromís de finançament per la millora de l'educació i del sistema educatiu. Per això, i en primer lloc, cal establir un calendari per arribar a una despesa en educació equivalent al 6% de PIB en un termini curt i raonable.

El capítol de finançament de la Llei ha de contemplar explícitament els recursos per:

- La millora de l'atenció la diversitat, programes de recuperació per l'alumnat amb especials dificultats, en el marc de l'impuls i concreció d'una educació inclusiva.
- L'Extensió i increment de l'educació infantil 0-3 anys
- La Millora de la formació al llarg de la vida i, més especialment, en la formació de les persones adultes.

- La promoció i extensió de l'escolarització post obligatòria fins a assolir els objectius europeus de Lisboa 2010 en el sentit que s'incrementi el nombre de persones que cursin ensenyaments reglats postobligatoris.
- La creació i desenvolupament dels centres integrats de formació professional que es requireixin.
- La reducció de les ràtios d'alumnes per aula
- L'accés a l'educació en temps de lleure, extra escolar i complementària en condicions d'equitat i igualtat d'oportunitats per tot l'alumnat.
- La gratuïtat real de l'ensenyament en els centres del servei públic educatiu
- Els estímuls econòmics i laborals que permetin la promoció professional i la consideració social dels professionals de l'educació.
- L'homologació de condicions laborals per als treballadors i treballadores dels centres del servei públic d'educació.
- La realització de plans d'adequació i millora dels centres escolars. Adequació de tots els centres per garantir l'accessibilitat i els espais adaptats de les persones amb discapacitat i la sostenibilitat.
- L'elaboració de plans de noves construccions d'equipaments públics per atendre les demandes d'increment de població, l'augment d'escolarització no obligatòria (0-3, post obligatòries, adults).
- L'extensió de polítiques de beques per activitats educatives complementàries i perquè més joves estiguin escolaritzats en els ensenyaments postobligatoris i finançament de servies extra escolars i complementaries.
- Plans de formació, innovació i investigació educativa.
- El suport i assessorament educatiu a les famílies
- La concreció de plans d'entorn i projectes educatius territorials.

Consideracions finals

Retirada del document sobre les “Bases per a la Llei d'Educació de Catalunya. Una Llei de país” i obertura d'un procés de debat amb la comunitat educativa els agents econòmics i socials per establir i consensuar els eixos al voltant dels quals ha d'elaborar-se l'articulat de la Llei que desplegui l'Estatut i estableixi un model educatiu que incideixi en la cohesió social, superi la dualització del sistema educatiu entre centres públics i privats concertats i en la millora dels resultats i processos educatius

Desenvolupar i concretar el Pacte Nacional per a l'Educació és condició necessària per implementar i aprovar una llei d'un ampli consens polític i social que permeti ser una Llei de país, estable i duradora en el temps.

Establir i concretar, tal com diu el Pacte, un servei públic d'educació format pels centres públics i privats concertats amb els mateixos deures i obligacions que fonamenti un sistema educatiu més equitatiu i cohesionat i que asseguri, a través dels contractes programa acordats amb els centres de titularitat privada, la igualtat d'oportunitats de tots els infants i joves, la distribució equitativa de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i la gratuïtat real de l'ensenyament obligatori.

La responsabilitat de la Generalitat en la planificació escolar li obliga a la construcció dels nous centres escolars que han de formar part de la xarxa pública actual i han d'assegurar l'oferta de places escolars suficients en tots els nivells educatius. En cap situació, doncs, la Generalitat oferirà sòl públic per la construcció de centres de titularitat privada.

La gestió dels centres de la xarxa pública serà realitzada pels poders públics i no per entitats, fundacions i organismes privats i, per tant, CCOO es és contrària a la gestió indirecta d'aquests centres, tal com expressa el document de Bases,

Concretar l'ampliació de drets educatius que abordi l'educació més enllà de l'ensenyament reglat i garanteixi l'accés d'infants i joves a l'educació en el temps del lleure i a les distintes activitats extraescolars com element central de la cohesió social. En tot cas, ha de quedar clar, cosa que no fan les Bases, que la Llei no s'ha de basar en l'ordenació de la gestió de centres i de l'activitat del professorat.

Garantir i posar les bases perquè, en especial, la Generalitat i altres poders públics locals es coresponsabilitzin en la planificació i programació de l'educació formal, no formal i informal com la millor manera d'impulsar la formació al llarg de la vida des de la infantesa fins a l'edat adulta.

Precisar i clarificar les zones educatives com espais de descentralització, planificació i gestió del servei públic d'educació on, a més, es puguin configurar formes de gestió compartides i el treball en xarxa entre distints centres, així com que es concreti la col·laboració entre aquests i els serveis educatius i els serveis socials i formatius del territori. Els governs locals han de liderar l'activitat educativa i formativa de les esmentades zones.

Explicitar el model d'atenció educativa a la petita infància i formular el creixement i l'increment de l'oferta pública de places de 0-3 anys, sobre tot d'Escoles Bressol, i senyalar els criteris per realitzar convenis amb els governs locals.

Afavorir l'escolarització en l'ensenyament reglat postobligatori que millori el nivell de formació i professionalitat dels i de les joves i incrementi el nombre de persones que cursen aquests nivells educatius. La flexibilització dels esmentats estudis, la seva convalidació i reconeixement dels coneixements adquirits i una bona política de beques han de figurar en el text com una de les maneres de garantir una formació més qualificada.

Definir les característiques i finalitats de l'educació inclusiva i de l'educació especial específica que permeti una veritable atenció a la diversitat educativa de tot l'alumnat i li possibiliti, siguin quines siguin les seves condicions personals i de risc social, el creixement personal, afectiu i social, així com el major grau d'assoliment de les competències corresponents.

Establir els criteris que han de configurar l'autonomia de centres i la major capacitat professional de la direcció i dels equips directius, així com dels equips educatius amb l'objectiu de potenciar el treball cooperatiu i interdisciplinar per adequar millor l'oferta i la pràctica educativa a la realitat de l'alumnat i del territori. Per això, s'ha d'explicitar que l'organització i estructuració educativa de les zones són elements fonamentals en l'exercici eficient i eficaç de l'autonomia educativa i escolar. En tot cas, el model i concreció del desenvolupament de l'autonomia de centres ha d'estar debatuda i acordada amb la comunitat educativa i ha de referir-se a tots els centres del servei públic d'educació.

Especificar les necessitats educatives més rellevants a les que ha de respondre el sistema educatiu i determinar els nous perfils professionals que han d'incorporar-se als centres i als serveis educatius, així com la ampliació d'aquests per millorar la qualitat educativa. Això, sols és possible amb la consulta a la comunitat educativa.

S'ha de negociar amb les organitzacions sindicals corresponents la concreció, entre d'altres, de les noves formes d'organització de treball en els centres, de les plantilles i ratios de professorat i alumnat, la creació o no de cossos propis de la Generalitat, la promoció professional dels distints treballadors i treballadores de l'educació i del sistema educatiu.

Explicitar el compromís del finançament de la Llei en la que consti una memòria econòmica que es pugui avaluar la seva aplicació i revisar el pressupostat inicialment.

No fer recaure només el pes per la millora del sistema educatiu en la modificació de estructures de gestió del centres públics, sense posar en qüestió l'estructura i funcionament dels centres privats concertats.

Reconeixement de les enormes potencialitats de transformació i millora educativa que els distints professionals estan demostrant en el treball diari i que és la base de la millora del sistema educatiu. Per això, les reformes educatives, tot i que han de fonamentar-se en l'opinió i propostes dels treballadors i treballadores de l'educació, no es pot fer recaure la responsabilitat exclusivament sobre el professorat.